

PO MEDYCYNIE DO SZWECJI

AGATA CEGLECKA

Kierunek Szwecja

MARZEC 2023

Tytuł: Po medycynie do Szwecji

Autor: Kierunek Szwecja | Agata Ceglecka

Korekta tekstu: Teresa Grabiec-Stępień

Redakcja i oprawa graficzna: Teresa Grabiec-Stępień

Zdjęcia: Piotr Jaxa, Jacek Czerwiński, Dorota Wraga-Ciesz, Unsplash, Anita Hamkało

Partner honorowy: brandmed.com

Konsultacja merytoryczna: lek. med. spec. pediatra Iwona Walczak

Copyright © Agata Ceglecka, 2022

Borås 2022

Udostępnianie i rozpowszechnianie tego e-booka dalej są zabronione. Jeśli chcesz powołać się na fragment w nim zawarty, oznacz autorkę. Plik został oznaczony elektronicznym znakiem wodnym.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

1. Dlaczego Szwecja?	06
2. Czy w Szwecji ciągle pada deszcz?	06
3. Status lekarzy w Szwecji, zarobki	07

WYMAGANIA FORMALNE DO PODJĘCIA PRACY

4. Wniosek o szwedzką legitymację lekarską	10
5. Podstawowe nazwy w terminologii tytułów lekarskich	10
6. Jak i gdzie zdać konieczny egzamin ze szwedzkiego?	11
7. Jesteś już lekarzem specjalistą?	12

8. Wykształcenie kompletujące, czyli co, jeśli zdecydujesz, żeby dokończyć studia w Szwecji	14

GDZIE I JAK SZUKAĆ PRACY?

9. Gdzie szukać pracy? Jak napisać dobre CV?	16
10. Jak wygląda proces rekrutacyjny i interview w Szwecji?	17

PRZYWILEJE BYCIA ZATRUDNIONYM W SZWECJI

11. Lekarz do wynajęcia, czyli stafettläkare	20
12. Fortbildning, czyli prawo do systematycznego doksztalcania się	20
13. Zasady w miejscu pracy, czyli co Twój pracodawca musi Ci zapewnić, a co jest przywilejem	21

Zajrzyj na

KIERUNEKSZWECJA.PL

po więcej informacji na temat pracy w Szwecji

SPIS TREŚCI

INFORMACJE PRAKTYCZNE, CZYLI MIESZKANIE, KONTO I ZWOLNIENIE CHOROBY

14. Numer personalny oraz wysoka wartość meldunku	23
15. Konto do pobierania wynagrodzenia za pracę, czyli jak działa szwedzki bank	23
16. Co, jeśli zachorujesz Ty albo Twoje dziecko?	24

17. Słowniczek urzędów szwedzkich i pojęć związanych z opieką socjalną

18. Jak i gdzie znaleźć mieszkanie i ile to kosztuje?

KODY SPOŁECZNO - KULTUROWE W SZWECJI

19. Kody kulturowe

20. Już w robocie, czyli o kulturze pracy w Szwecji

21. Emerytura w Szwecji

Zajrzyj na

KIERUNEKSZWECJA.PL

po więcej informacji na temat pracy w Szwecji

A o co chodzi z tym BT läkare?

BT jest obowiązkiem dla Ciebie, jeśli chcesz robić swój staż, czyli *AT* w Szwecji, albo jeśli nie zaczęłaś/zacząłeś swojej specjalizacji, czyli *ST* przed 1 lipca 2021 roku. *BT* (*bastjänstgöring*) to służba/praca kliniczna pod nadzorem instruującego opiekuna w celu trenowania zawodowych umiejętności. *BT* może odbywać się osobno albo w ramach specjalizacji, czyli *ST*. Czas przewidziany na *BT* to minimum 6 miesięcy, ale przeciętnie zajmuje to 12 miesięcy i główna zasada *BT* jest taka, że jest to umowa na czas określony, czyli *tidsbegränsad anställning* z możliwością indywidualnych odstępstw, np. przeprowadzenie *BT* w ramach specjalizacji jako zatrudniony na stałe specjalista, czyli *ST läkare*. *BT* dzieli się na poszczególne bloki:

- co najmniej trzy miesiące w podstawowej opiece zdrowotnej POZ
- co najmniej trzy miesiące na ostrym dyżurze
- poza tym maksymalnie dwie dodatkowe lokacje w specjalizacjach gdzie lekarka/lekarz ma osobisty kontakt z pacjentami oraz odpowiedzialność za postawienie diagnozy i leczenie.

Zasadniczym celem *BT* jest z jednej strony rozszerzenie umiejętności klinicznych lekarki/lekarza, a z drugiej strony wprowadzenie, w równoważący sposób i niezależnie od kraju, w którym skończyli studia, legitymowanych lekarzy i lekarki do szwedzkiej opieki zdrowia.

ROZDZIAŁ 8

WYKSZTAŁCENIE KOMPLETUJĄCE, CZYLI JEŚLI ZDECYDUJESZ, ŻEBY DOKOŃCZYĆ STUDIA (ZROBIĆ STAŻ) W SZWECJI

Polska należy do krajów, w których staż jest obowiązkową częścią wykształcenia medycznego i dlatego istnieje również możliwość zrobienia stażu w Szwecji.

Staż, czyli *allmäntjänstgöring*, w skrócie AT ma na celu dać trening w pracy klinicznej, wprowadzenie do życia zawodowego oraz okazję do rozwoju, zarówno zawodowego, jak i osobistego. Zaliczone AT daje uprawnienia, żeby pracować jako lekarka/lekarz oraz możliwość robienia specjalizacji (*specialiseringstjänstgöring*, w skrócie ST). AT ma określone ramy czasowe i ma być przeprowadzony w okresie co najmniej 18 miesięcy:

- dziewięć miesięcy specjalizacji z medycyny wewnętrznej i medycyny dzieci i młodzieży oraz z chirurgii (minimum trzy miesiące w każdej dziedzinie)
- trzy miesiące na psychiatrii (dorosłych albo dziecięcej)
- sześć miesięcy w medycynie ogólnej

AT ma ściśle wyznaczone cele, co oznacza, że zawartość tego wykształcenia ma odpowiadać celom ustalonym przez *Socialstyrelsen*, czyli Urząd ds. Zdrowia i Opieki Społecznej. Opis tych celów jest zawarty w instrukcjach *Socialstyrelsen*.

Staż AT kończy się egzaminem nazywanym *AT-prov*. To komisja AT z reprezentantami różnych fakultetów medycznych odpowiada za zawartość i strukturę egzaminu, który potem jest administrowany przez sekretariat Instytutu *Karolinska* w Sztokholmie.

Lekarka stażystka czy lekarz stażysta (*AT-läkare*) powinien w założeniu mieć „na wyciągnięcie ręki” możliwość otrzymania wsparcia czy instrukcji koleżanki/kolegi po fachu w razie wystąpienia problemów w pracy. Osobisty opiekun czy opiekunka (*handledare*) jest odpowiedzialny za rozwój „swojego” lekarza czy lekarki AT, jak również za wy gospodarowanie czasu na regularne wspólne spotkania. Opiekun/-ka ma być kompetentnym/-ną specjalistą/-tką, który/-a merytorycznie wspiera i towarzyszy stażystce czy stażystce podczas każdego etapu kształcenia AT.

Gdzie najlepiej aplikować na staż AT?

Konkurencja o miejsca jest większa w miastach uniwersyteckich niż w mniejszych miejscowościach.

Kilka rad przed wysłaniem aplikacji:

- skontaktuj się z działem HR albo rektorem do spraw studentów przed wysłaniem aplikacji – wykazanie zainteresowania jest pożądane
- jeśli zależy Ci na jakimś konkretnym miejscu, o którym wiesz, że jest oblegane (np. szpitale w dużych miastach), bądź dostępny/-a czasowo przed obsadzeniem tego stażu; zdarza się, że ludzie się wycofują w ostatniej chwili.

Składanie wniosków jest możliwe tylko dwa razy w ciągu roku. Jest to zawsze 9. i 38. tydzień roku (w Szwecji czas odlicza się na tygodnie). Wniosek składa się poprzez formularze dostępne na stronach internetowych samorządów regionalnych (*region*) lub wojewódzkich zarządów terytorialnych (*landsting*).

AT różni się między szpitalami i samorządami regionalnymi oraz wojewódzkimi. Rozkład zajęć, jakość wykształcenia, pensja i zaangażowanie czy zdolności pedagogiczne opiekunów to kilka aspektów, które mogą być znacząco różne w zależności od miejsca.

ROZDZIAŁ 14

NUMER PERSONALNY ORAZ WYSOKA WARTOŚĆ MELDUNKU

Personnummer

Jest to numer personalny: kombinacja cyfr przyznawana przez urząd podatkowy każdej osobie która dostaje meldunek w Szwecji. *Personnummer* składa się z dwunastu cyfr: data urodzenia plus cztery ostatnie, osobnicze cyfry (dwie pierwsze mówią o miejscu urodzenia osoby, trzecia o płci a czwarta to numer kontrolny). Ewentualnie z dziesięciu, wówczas pomija się dwie pierwsze cyfry z roku urodzenia. A żeby dostać meldunek (*folkbokföring*) i co się z tym wiąże *personnummer*, musisz złożyć wniosek w szwedzkim urzędzie skarbowym, czyli *Skatteverket*. Jeśli pracujesz to automatycznie dostajesz prawo do pobytu w Szwecji, czyli *uppehållsrätt* i nie potrzebujesz składać wniosku o pozwolenie na pobyt, czyli *uppehållstillstånd* w urzędzie emigracyjnym, czyli *Migrationsverket*. Jeśli Ty masz prawo do pobytu w Szwecji, to Twoja rodzina też je ma, co oznacza, że oni też mają prawo mieszkać i pracować w Szwecji bez specjalnego pozwolenia.

Najoptimalniej jest, kiedy kolejność zdarzeń jest następująca:

- 1 Dostajesz pracę i potwierdzającą to umowę.
- 2 Rozpoczynasz szukanie mieszkania do wynajęcia, bo jak powyżej: meldunek = numer personalny.
- 3 Kopię umowy o pracę załączasz we wniosku o *personnummer* który wysyłasz do *Skatteverket*. Możesz to zrobić za pomocą tego linku: <https://app.skatteverket.se/anmalan-kund-web-fbfinv-invandring/valkomstsida>
- 4 Jest wysoce prawdopodobne, że bez adresu nie dostaniesz właściwego numeru personalnego, tylko numer tymczasowy, tzw. *samordningsnummer*.
- 5 *Samordningsnummer* potrzebny Ci jest do założenia konta w banku, podpisania kontraktu o mieszkanie, pójścia do lekarza... Jednak również posiadania aplikacji elektronicznego podpisu, czyli *BankID*, jak i *Swish*, czyli aplikacji do natychmiastowego przesyłania pieniędzy między kontami bankowymi poprzez podłączone do kont numery telefonów.
- 6 Kiedy już znajdziesz mieszkanie i potwierdzisz swój meldunek w urzędzie skarbowym, dostaniesz właściwy numer personalny, czyli *personnummer*. I gotowe!

Już możesz wyrobić sobie szwedzki dowód osobisty, czyli **ID kort**. Najprościej będzie zamówić wizytę w najbliższym urzędzie skarbowym. Zrobisz to tutaj: [Boka tid](#)

ROZDZIAŁ 15

KONTO DO POBIERANIA WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ, CZYLI JAK DZIAŁA SZWEDZKI BANK

Szwedzi są wyjątkowi pod względem nieużywania gotówki. Przez ostatnie dziesięć lat, liczba osób płacących gotówką za produkty czy usługi spadła z czterdziestu do mniej niż dziesięć procent! Gotówki używają przede wszystkim starsze osoby i przeważnie do realizacji drobnych płatności. Na przykład w sieci kin (*Svenska bio*) nie zapłacisz gotówką ani za bilet, ani za popcorn; podobnie w coraz większej ilości sklepów przemysłowych czy odzieżowych. Można się buntować, no bo jak to tak: bez pieniędzy?! Tymczasem tendencje bezgotówkowe w Szwecji są wyraźne i wzrostowe. *Riksbanken*, czyli Bank Narodowy podaje przybliżony termin w pełni bezgotówkowego społeczeństwa na 2030 rok, zastrzegając przy tym, że to tylko prognozy.

PODEJŚCIE DO DZIECI

Większość Szwedów ma **swobodny stosunek do dzieci** w miejscach publicznych i dla nich jest to naturalne, że dzieci hałasują, trudno im usiedzieć w miejscu i chętnie chcą być w centrum uwagi. Dla nas Polaków może to uchodzić za zachowanie barbarzyńców albo dziecięcą dyktaturę.

Konwencja o prawach dziecka (Barnkonvention) przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1989 roku funkcjonuje w wielu krajach, jednak Szwecja poszła krok dalej i w 2020 roku ustanowiła tę konwencję jako obowiązujące szwedzkie prawo. To oznacza podkreślenie, że prawa dziecka muszą być szczególnie brane pod uwagę w osądach podczas procesów sądowych dotyczących dzieci. Fuzja konwencji praw dziecka z wymiarem sprawiedliwości ma na celu podkreślenie ważności praw dziecka i jest sposobem na bardziej skoncentrowanym na dzieciach sposobie patrzenia i oceny w organach administracji publicznej.

W Szwecji jest też prawo dzieci o samostanowieniu. W trakcie wizyty lekarskiej rozmawiasz z dzieckiem, a nie rodzicem, i mówimy już o rozgarniętych 5, 6-latkach. Starsze dzieci same decydują czy chcą skorzystać z leczenia, jeśli to nie jest sprawa życia, np. leczenie testosteronem opóźnionego dojrzewania. Już od 13 roku życia to tylko dziecko może przeczytać na, wcześniej już przeze mnie wspomnianym, 1177.se obserwacje lekarskie dotyczące jego zdrowia, dostępność przepisanych mu leków aptecze czy też zamówić igły/peny do leczenia cukrzycy.

Poza Szwecją (czytaj: wśród rodaków w Polsce) krążą pełne grozy opowieści o dzieciach niesprawiedliwie zabieranych od rodziców ze szkół czy przedszkoli przez służby socjalne. Bicie dzieci (jak również szarpanie czy mocny uścisk, np. za ramię) jest tu surowo zakazane już od 1979 roku. Szwecja była pierwszym krajem na świecie, który prawnie zakazał stosowania przemocy wobec dzieci. I teraz: jeśli rodzic albo opiekun dziecka nie opiekuje się nim i nie daje mu tego, czego ono potrzebuje, np. bezpieczeństwa, jedzenia czy lekarstw, to takie działanie również – według Konwencji Praw Dziecka – liczy się jako forma przemocy.

Już w przedszkolu dzieci edukuje się na temat ich prawa do nietykalności cielesnej, ale nie tylko w kontekście dyscyplinowania. Wcześniej i regularnie mówi się im o zasadzie „*Stopp, min kropp*”, czyli dosłownie „Stop, to moje ciało”, co oznacza po prostu świadomość o prawie do ochrony własnych fizycznych granic. A to z kolei oznacza, że dzieci w Szwecji nie muszą znosić niechcianych całusów cioc, uścisków dziadków czy głaskania przez obcych, po prostu – niechcianego dotyku. W konsekwencji może to prowadzić do sytuacji, że dorośli z innych, bardziej reżimowych systemów politycznych czy struktur społeczno-socjalnych mogą uważać, że dzieci są rozpuszczone, bo nie okazują należytego im szacunku czy nie wykonują ich poleceń. To najczęściej są punkty zapalne, które czasem rzeczywiście kończą się interwencją służb socjalnych. *Orosanmälan* to zgłoszenie niepokoju – w domyśle o los/sytuację/zdrowie dziecka – które składa się do *socjaltjänsten*, czyli służb socjalnych. Samo zgłoszenie powoduje, że służby mają obowiązek skontrolowania sytuacji dziecka i, mimo że czasem zdarza się, że takie zgłoszenie robi niestabilny psychicznie sąsiad czy wkruszony na rodziców nastolatek, i robi to nieprzyjemne zamieszanie w życiu takiej skontrolowanej rodziny, to jednak korzyść z tak rozwiniętego systemu opieki dla dobra dziecka jest nieporównywalnie większa.

Na Tobie, pracowniku opieki zdrowia, spoczywa **obowiązek zgłoszenia orosanmälan**, który jest ustanowiony paragrafem ustawy o usługach społecznych. Ten sam obowiązek (nazywany *anmälningsplikt*) obejmuje personel szkoły, przedszkola i policji.

Szwecja jest również znana z umiłowania obywateli do **ogromnych wózków dziecięcych**. Poza tym, że taki wózek zajmuje połowę chodnika, to jest wyposażony w gadżety typu: trzymacz na kubek do *caffé latte*, opony zimowe, moskitierę, kółka do joggingu w terenie (biegnie oczywiście rodzic, nie dziecko), może GPS, a na pewno system ochrony przed kradzieżą. Zupełną oczywistością jest fakt, że rodzice wjeżdżają tymi mega-wózkami wszędzie i zajmują odpowiednio dużo miejsca. Do kawiarni, biblioteki, autobusu i... gabinetu lekarskiego.

MARZEC 2023